

ДВАМАТА ИВАНОВЦИ

Превод от руски: Стоянка Мозгова, 1984

chitanka.info

Имало едно време двама братя — двама Ивановци: Иван богатият и Иван беднякът. Къщата на Иван богатия била пълна с всичко, с едро зърно — хамбарите, с млечни крави — ливадите, поляните — с вакли овци, фурната — с бели питки. От всичко много имал, а цялото му семейство — само той и жена му. Няма си Иван богатият нито малки, нито големи деца.

А на Иван бедняка целият добитък се състоял от жабите на бунището и котката пред огнището. А децата му били седем. Седемте дечица на миндера седят и искат каша да ядат. А в къщата нито зрънце жито, нито шепа брашънце. Няма как да се прави, отишъл Иван беднякът при богатия си брат.

— Здравей, братко!

— Здравей, бедняко Иване! Защо си дошъл? Защо не те свърта в къщи?

— Дай ми, братко, малко брашно на заем. Аз след това ще си го отработя.

— Добре — рекъл Иван богатият, — на ти паничка с брашно, а ще ми върнеш един чувал.

— Какво говориш, братко, за една паничка — цял чувал! Не е ли много?

— А като ти е много, махай се от прага ми, отиди на друго място.

Няма как да се прави. Заплакал Иван беднякът, взел паничката с брашното и си тръгнал за в къщи. Едва стигнал до портата си, като врѣхлетял един вятър, завил, завъртял се и издухал всичкото брашно от паничката — само на дъното прашец останал — и полетял по-нататък.

Разсърдил се Иван беднякът:

— Ах ти, северен палав вентре, ти ми обиди децата, гладни ги остави! Ще те намеря аз тебе и ще те накарам да се заплатиш за белята си!

И тръгнал Иван беднякът след вятъра. Вятърът духа по пътя — Иван върви след него. Вятърът се скрил в гората — Иван тръгнал през гората. Стигнали до един голям дъб. Вятърът влязъл в една хралупа — и Иван влязъл след него.

Видял вятърът Иван и казал:

— На гости ли си ми дошъл, селяко?

— Така и така — му казал Иван, — аз носех на гладните си деца шепа брашно, а ти, палавнико, като врѣхлетя и се развихри, всичкото ми брашно разпиля. С какво да се върна сега в къщи?

— Само това ли е? — казал вятърът. — Хайде, не тъжи! На ти тази вълшебна покривка: каквото поискаш, всичко ще имаш.

Зарадвал се Иван, поклонил се на вятъра и хукнал към къщи.

В къщи застелил покривката на масата и рекъл:

— Дай ми, вълшебна покривко, да хапна и да пийна!

Едва изрекъл това и върху покривката се появили и баници, и питки, чорба и напитки, бутче от прасенце и боза в гърненце.

Нахранили се Иван и децата и легнали да спят. Току-що седнали сутринта да закусват и дошъл Иван богаташът.

Като видял отрупаната маса, Иван богаташът щял да се пукне от злоба.

— Ти, братко, да не си станал богаташ?

— А бе богаташ не съм станал, но сит ще бъда и тебе ще нахраня. Нали съм ти длъжен един чувал брашно, сега ще ти го върна. Вълшебна покривко, дай ми един чувал брашно!

Едва изрекъл това и чувалът с брашното бил вече на масата.

Взел Иван богаташът чувала с брашното, дума не изрекъл и си излязъл от къщата.

Щом настъпила вечерта, притичал пак Иван богаташът при брат си.

— Братко мили, помогни ми, не ме оставяй! Пристигнаха ми гости от едно богато село, а у нас нито фурната е запалена, нито хляб сме изпекли, няма с какво да ги нагостя. Дай ми, братко, твоята покривка за час-два!

Дал му Иван беднякът вълшебната си покривка.

Богаташът гостите нахранил, сетне ги изпратил, вълшебната покривка в сандъка скрил, с обикновена я подменил и я занесъл на Иван бедняка.

— Благодаря ти, братко — рекъл, — нахранихме се.

Седнал Иван беднякът да вечеря с децата си. Постелил покривката.

— Вълшебна покривко, дай ни да вечеряме!

А покривката си лежи бяла-беленичка и никаква вечеря не дава.

Хукнал Иван беднякът при богаташа.

— Какво си направил, братко, с покривчицата ми?

— Че откъде да знам! Каквато я взех, такава я върнах.

Заплакал Иван беднякът, върнал се в къщи. Минал ден, минал втори, децата плачат, искат да ядат, а в къщата ни зрънце жито, ни шепа брашънце. Нямало какво да се прави, отишъл Иван беднякът при богатия си брат.

— Здравей, братко!

— Здравей, бедняко Иване! Защо си дошъл, защо не те свърта в къщи?

— Децата ми плачат, искат да ядат. Дай ми, братко, поне малко брашънце, зърно или хлебец.

— Нямам за тебе нито брашно, нито зърно, нито хлебец, но ако искаш, вземи от избата паницата с пача, дето е на бъчвата.

Взел Иван паницата с пачата и тръгнал за в къщи. Върви по пътя, а слънцето свети и припича, по пачата тича. Започнала пачата да се топи, от паницата да изтича, така и изтекла на пътя. Само локвица от нея останала. Разсърдил се Иван беднякът.

— Ех ти, слънце неразумно. За тебе това е игра, а за моите деца — беда. Ще те намеря и ще те накарам да ми платиш за това.

И тръгнал Иван да търси слънцето. Вървял, вървял, а слънцето все напред бягало, едва привечер се скрило зад планината. Там го и намерил Иван.

Видяло слънцето Иван и рекло:

— На гости ли си ми дошъл, Иване?

— Така и така — му казал Иван. — Носех аз на гладните си деца малко пача, а ти, неразумно слънце, като започна да припичаш и по пачата да тичаш, тя се стопи, потече и на пътя изтече. С какво да се явя сега в къщи?

— Нищо — рекло слънцето, — щом аз съм те обидило, аз и ще ти помогна. Ще ти дам една козичка от моето стадо. Ти с жълъди я храни и злато от нея дои.

Поклонил се Иван на слънцето и подгонил козата към къщи. Нахранил я с жълъди и започнал да я дои. А от козата вместо мляко злато тече. Заживял си Иван добре, хранел си децата. Чул за тази коза Иван богаташът и дотърчал при брат си.

— Здравей, братко!

— Здравей, богати Иване!

— Помогни ми, братче мило, дай ми за един час твоята коза. Трябва да връщам един дълг, а нямам пари.

— Вземи я, но само да не ме излъжеш.

Взел Иван богаташът козата, надоил злато, скрил я в една клетка, а на Иван бедняка върнал обикновена коза.

— Благодаря ти, братко, за помощта!

Нахранил Иван беднякът козата с жълъди, започнал да я дои... Тече си мляко по вименцето, от вименцето по копитцата, а злато все не тече и не тече.

Хукнал Иван беднякът при богаташа, а той му рекъл:

— Нищо не знам, нищо не съм чул! Каквато я взех, такава я върнах.

Заплакал Иван беднякът и си тръгнал за в къщи. Минали дни, търкулнали се седмици, децата реват, искат да ядат. Настъпила сурова зима, а в къщата ни зрънце, ни брашънце. Нямало какво да се прави, тръгнал Иван беднякът при богатия си брат.

— Децата ми плачат, искат да ядат. Дай ми, братко, шепа брашно!

— Нито ще ти дам брашно, нито зърно, а ако искаш, там в килера зад онази врата има паница с вчерашна чорба, вземи я.

Взел Иван беднякът паницата с вчерашна чорба и тръгнал за в къщи. Върви, а виелицата свисти, от студа камък се пука, всичко замръзва. Започнал студът да си играе с чорбата: ту с лед ще я покрие, ту със снежец ще я напраши. Играл си, играл си и замразил чорбата до самото дъно. Лежи си в паницата една тъмна бучка лед, а няма какво да се яде.

Разсърдил се Иван беднякът:

— Ах ти, студ студен — нос червен! За тебе това е игра, а за децата ми — беда. Ти ще ми заплатиш за лудориите си!

И тръгнал Иван беднякът след студа. Студът по полята — и Иван по полята. Студът в горите — и Иван в горите. Легнал студът под една голяма пряспа — и Иван там се наврял.

Учудил се студът:

— Да не си ми дошъл на гости, Иване?

— Така и така — рекъл му Иван. — Носех аз на децата си вчерашна чорба, а ти се заигра с нея и я замрази. С какво да се върна в

къщи? Вълшебната покривка и златната коза ми открадна брат ми, а ти чорбата ми развали.

— Само това ли е? — казал студът. — На̀ ти тази торба — спасителка. Като кажеш: „Двама от торбата!“ — ще изскочат двама юнака; като кажеш: „Двамата в торбата!“ — двамата ще се скрият.

Поклонил се Иван и се върнал в къщи. Извадил торбата и й казал:

— Двама от торбата!

Че като изскочили от торбата две здрави жилави тояги, че като започнали да налагат Иван и да му нареждат:

— Не вярвай, бедняко, на богаташа! Не вярвай, Иване, на богатия си брат, на ум и разум се учи!

Едва успял Иван да си поеме дъх и да викне: „Двамата в торбата!“

Влезли тоягите полекичка в торбата.

Едва настъпила вечерта и притичал Иван богаташът.

— Къде беше, Иване, какво си донесе?

— Бях, братко, при студа и си донесох чудесна торба. Само като й кажеш: „Двама от торбата!“ — изскачат двама и правят каквото трябва.

— Ах, братко, бедняко Иване, дай ми торбичката за един ден! Покривът ми се е повредил и няма кой да го поправи.

— Вземи я, богаташо Иване!

Донесъл Иван богаташът торбата в къщи, заключил вратата.

— Двама от торбата!

Че като изскочили от торбата двете здрави жилави тояги, като започнали да налагат Иван богаташа и да нареждат:

— Не обиждай, богаташо, бедняка! Върни, богаташо, на Иван вълшебната покривка и козата.

Хукнал Иван богаташът при бедняка, а тоягите след него.

— Спаси ме, братче! Ще ти върна и покривката, и козата.

— Двамата в торбата! — викнал Иван беднякът.

Скрили се тоягите в торбата. Иван богаташът се прибрал полужив, върнал на бедняка вълшебната покривка и златната коза.

Започнал Иван беднякът да живее щастливо с децата си.

Сега седемте дечица на миндера седят и вкусна каша ядат. Кашата е с благинка, а пък лъжиците — с картинки.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.